

nach chorobowych w śródpiersiu są rozszerzone. Podręcznik z założenia pomija chirurgiczne choroby przełyku, które także u innych autorów zajmują osobne miejsce, a opisano jedynie zagadnienia związane z patologią rozworu przełykowego.

Podsumowując, należy stwierdzić, że *Essentials of Thoracic Surgery* jest nowoczesnym podręcznikiem, którego cele dydaktyczne autorzy definiują na wstępie każdego rozdziału i konsekwentnie realizują poprzez jasność wykładu, zwięzłą formę i niezbędną syntezę teorii z wiadomościami praktycznymi.

Poszczególne zagadnienia zostały przedstawione skrótowo, chociaż każde z nich może być tematem obszernej monografii. Piśmiennictwo ograniczono jednak do pozycji najistotniejszych i źródłowych. Przed przeczytaniem opracowań obszernych i szczegółowych należy przeczytać tę książkę.

Podręcznik *Essentials of Thoracic Surgery* powinien się znaleźć w bibliotece każdego chirurga operującego w obrębie klatki piersiowej, a dla specjalizujących się w torakochirurgii – zgodnie z intencją autorów – ma być elementarzem.

## Report from the 12<sup>th</sup> Annual Congress of the Hungarian Society of Cardiac Surgery

Wojciech Kustrzycki

Katedra i Klinika Chirurgii Serca, Akademia Medyczna, Wrocław

Kardiochirurgia i Torakochirurgia Polska 2006; 3 (1): 121–124



From the 3<sup>rd</sup> to 5<sup>th</sup> of November 2005 I participated in the 12<sup>th</sup> Annual Congress of the Hungarian Society of Cardiac Surgery, which was held in Budapest. I had been invited by the organizing committee to present the history and current condition of the Polish cardiac surgery. I felt very pleased with the invitation. I decided to go there by car and I would recommend this way of transport for all the citizens from the southern part of Poland.

All the sessions took place in the hotel Novotel Budapest Centrum (fig. 1), according to the program. The event was attended by 279 participants. The official language of the meeting was Hungarian, except of the sessions with invited speakers, which were held in English.

The data presented in my lecture, concerning the current status and activity of the Polish cardiac surgery centers, impressed the participants, although, taking into account the number of cardiac surgery procedures in Hungary in relation to the number of citizens (fig. 2), there is still a space for the further development in our country.



**Ryc. 1.** Miejsce obrad – hotel Novotel Budapest Centrum. Na pierwszym planie córka autora

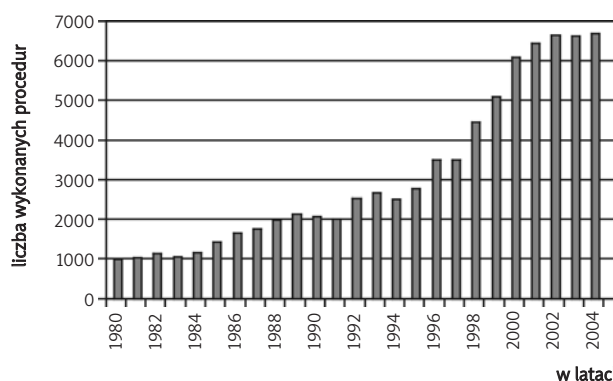
**Fig. 1.** Congress Venue – Novotel Budapest Centrum. Author's daughter in the foreground

Thanks to courtesy of doctor Ferenc Tarr, the head the organizing committee, I have been given an opportunity to present the history and origin of the Hungarian cardiac surgery to our readers.

In the early years of the XX century, due to certain political and geographical reasons, medicine and surgery in Hungary were strongly connected with the German and Austrian centers. Between the First and the Second World War a number of Hungarian surgeons gained international recognition and fame (Tibor Verebélyi, Tivadar Hüttl, Lajos Bakay, Gyula Sebestyén, Ferenc Czeyda-Pommersheim, Aladár Petz, Jenő Pólya).

As in Poland, after the Second World War massive damages of the country and new international situation caused that the conditions for developing science were not particularly promising. Nevertheless, in the late 40s first attempts were made to introduce surgical procedures on the heart. The pioneer in this new field was Árpád Eisert, who in 1948 in Nyiregyháza (north-eastern part of the country) performed pericardiectomy in the constrictive pericarditis, in 1950 – first operation of the aortic coarctation and one year later, in 1951, first closed mitral commissurotomy.

In 1949 József Kudász performed the first Blalock-Taussig procedure in a patient with a tetralogy of Fallot.



**Ryc. 2.** Liczba zabiegów kardiochirurgicznych na Węgrzech w latach 1980–2004. Populacja 10,3 mln mieszkańców

**Fig. 2.** Number of the cardiosurgical procedures in Hungary in the years 1980–2004. Population – 10,3 mln citizens

**Adres do korespondencji:** dr hab. med. Wojciech Kustrzycki, Katedra i Klinika Chirurgii Serca, Akademia Medyczna, ul. Skłodowskiej 66, 50-369 Wrocław, tel. +48 71 784 22 21, e-mail: chirs@chirs.am.wroc.pl

In the early 50s in the Second Surgery Department of the University of Pecs (southern part of Hungary) first cardiac surgery team was organized, whose head became prof. József Kudász. One of the members was Zoltan Szabo, who, few years later, performed first heart transplantation in the country. Other great surgeons were Ferenc Robicsek and Imre Littmann.

Spreading terror after collapse of the Hungarian Uprising in 1956 dramatically reduced the chances for development and many outstanding scientists had to emigrate.

In 1957 prof. Kudász, already mentioned in this article, organized first Cardiothoracic Surgery Ward as a part of the 4<sup>th</sup> Department of Surgery at the University of Budapest. That was a place, where the first clinical experiments with the use of the heart-lung machine were performed.

In the National Cardiologic Center in Budapest another great Hungarian surgeon, Antal Temesvári, in the late 50s performed over 1000 procedures (esp. corrections of the atrial septal defects and pulmonary artery stenosis) with the use of the superficial hypothermy.

Financial limitations, which made the purchase of the heart-lung machine impossible, forced the Hungarian cardiac surgeons to use machines constructed in the country. The results of the first 100 operations performed with the use of the Gömöri machine were published in 1963.

Béla Köteles, Hungarian living in Cleveland, occurred to be philanthropist for both patients and doctors. He purchased few PEMCO-type heart-lung machines, which contributed to further development of the Hungarian cardiac surgery and improved the outcomes.

At the end of 60s the first generation of the Hungarian cardiac surgeons (Árvay, Lónyay, Szabó) had already successfully gone through training in England and in the USA, where they had gained experience, knowledge and personal acquaintances. It enabled the adjustment of the already existing methods to the international standards. Another group of surgeons (Bodor, Papp, Péterffy, Tomcsányi, Tarr, Horkay, Szabolcs, Bogáts) completed fellowships in the foreign countries, getting the same education as their colleagues from abroad, so that since the early 80s, a con-

stant increase in the number of cardiosurgical procedures has been reported (fig. 2).

Nowadays the ability of the Hungarian cardiac surgery centers reached the number of 600-650 procedures per 1 million citizens, which corresponds with the available international data from the highly developed countries. There are 8 cardiac surgery centers in Hungary: 7 specializing in the adult cardiac surgery and 1 in pediatric, in which about 700 persons are employed, including 75 cardiac surgeons, anesthetists, perfusionists, scrub nurses, nurses and others. The infrastructure and equipment involve 22 operating theatres, 30 heart-lung machines, 20 intraaortic balloon pumps etc. The scientific development is stimulated by 7 professors together with their teams, whose achievements are widely known and cited in the international specialized press.

Traditionally, the topics discussed during the Annual Congresses of the Hungarian Society for Cardiac Surgery constitute the most current issues of the modern cardiac surgery. This year the most debated subjects were anesthesiology and intensive care, as well as the surgical strategy in the modern interventional cardiology era.

Writing about Budapest, it is worth mentioning the unique atmosphere and beauty of this historical city, with no doubt one of the most beautiful in Europe. Predominating architecture from the second half of the XIX century is not disturbed by the modern sky-scrapers, which are very rare (fig. 3). Modern architecture coexists with taste with art nouveau scenery. Friendliness of the citizens, especially towards Polish tourists, which I have also experienced, makes the impressions of the city even nicer.

At the end of the Congress, closing banquet was organized on the ship, which passed by beautifully illuminated monuments located on the both banks of the Danube river (fig. 4).

Your capital is magnificent, my Hungarian brothers!

On behalf of the organizing committee of the 3<sup>rd</sup> Congress of the Polish Society of Cardiothoracic Surgery I invited colleagues from Hungary to Wroclaw in May 2006. We agreed upon that the cooperation between the societies with very similar roots and traditions will be fruitful, beneficial and pleasant.



**Ryc. 3.** Widok miasta ze Wzgórza Zamkowego  
**Fig. 3.** The view of the city from the Castle Hill



**Ryc. 4.** Dr Ferenc Tarr i autor na pokładzie statku  
**Fig. 4.** Dr. Ferenc Tarr and author on board of the ship

## Relacja z XXII Dorocznego Kongresu Węgierskiego Towarzystwa Kardiologicznego

Wojciech Kustrzycki

W dniach 3–5 listopada 2005 r. brałem udział w odbywającym się w Budapeszcie XXII Dorocznym Kongresie Węgierskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Zostałem zaproszony przez organizatorów do przedstawienia kolegom Węgrom historii i aktualnego stanu kardiologii w naszym kraju. Zaproszenie przyjąłem z wielką przyjemnością.

Wybrałem dojazd samochodem, co wszystkim mieszkańcom południowej Polski serdecznie polecam.

Obrazy kongresu odbywały się w hotelu Novotel Budapest Centrum (ryc. 1.) wg ustalonego programu. W spotkaniu wzięło udział 279 uczestników. Obowiązywał język węgierski, z wyjątkiem sesji z udziałem zaproszonych gości, która odbywała się po angielsku.

Zaprezentowane przeze mnie aktualne dane dotyczące działalności polskich ośrodków kardiologicznych wzbudziły uznanie słuchaczy, choć biorąc pod uwagę liczbę pacjentów operowanych współcześnie na Węgrzech w odniesieniu do liczby mieszkańców (ryc. 2.), w Polsce ciągle jest jeszcze przestrzeń do dalszego rozwoju.

Dzięki uprzejmości organizatora kongresu, dr. Ferenc Tarra, przedstawiam czytelnikom rodowód węgierskiej kardiologii.

Na początku XX w. na skutek oczywistych uwarunkowań geopolitycznych, medycyna i chirurgia na Węgrzech były ściśle powiązane z ośrodkami w Austrii i Niemczech. W okresie międzywojennym wielu chirurgów węgierskich zyskało międzynarodową sławę (Tibor Verebélyi, Tivadar Hüttl, Lajos Bakay, Gyula Sebestyén, Ferenc Czeyda-Pommersheim, Aladár Petz, Jenő Pólya). Podobnie jak w Polsce, ogromne straty i zmiana sytuacji międzynarodowej po II wojnie światowej nie stwarzały korzystnych warunków do rozwoju nauki na Węgrzech. Pomimo tych smutnych faktów już w późnych latach 40. podjęto pierwsze przygotowania do zabiegów chirurgicznych na sercu. Pionierem był Árpád Eisert w miejscowości Nyiregyháza (północno-wschodni rejon kraju), który w 1948 r. wykonał perikardiektomię z powodu zaciskającego zapalenia osierdzia, w 1950 r. – pierwszą korekcję koarktacji aorty, a rok później (1951) – pierwszą zamkniętą komisurotomię mitralną.

W 1949 r. József Kudász przeprowadził pierwszy zabieg Blalock-Taussig w tetralogii Fallota. We wczesnych latach 50. w II Klinice Chirurgicznej Uniwersytetu w Pécsu (południe kraju) pod kierownictwem prof. Kudásza został zorganizowany zespół kardiologiczny, którego członkiem był też Zoltán Szabó, który potem jako pierwszy w kraju przeszczepił serce. Kolejne wielkie nazwiska tamtych czasów to Ferenc Robicsek i Imre Littmann.

Szalejący po upadku powstania w 1956 r. terror radykalnie zmienił perspektywę rozwoju i wiele wybitnych postaci

wyjechało za granicę. W 1957 r. wspomniany wcześniej József Kudász powołał Oddział Chirurgii Klatki Piersiowej i Serca w ramach IV Kliniki Chirurgicznej Uniwersytetu w Budapeszcie. Przeprowadzono pierwsze prace doświadczalne z maszyną płuco-serce. Z kolei Antal Temesvári w Narodowym Centrum Kardiologicznym w Budapeszcie wykonał w końcu lat 50. ponad 1000 zabiegów (głównie korekcji ASD i zwężenia tętnicy płucnej) z zastosowaniem techniki hipotermii powierzchniowej.

Ograniczenia finansowe uniemożliwiające zakup maszyny płuco-serce zmusiły kardiologów węgierskich do korzystania z urządzeń rodzimej konstrukcji. Wyniki pierwszych 100 zabiegów z zastosowaniem maszyny Gömőri zostały opublikowane w 1963 r. Dobroczyńcą dla pacjentów i lekarzy okazał się Béla Köteles, Węgier mieszkający w Cleveland, który podarował krajowi kilka maszyn płuco-serce typu PEMCO, co zasadniczo przyspieszyło rozwój węgierskiej kardiologii i wpłynęło na poprawę wyników.

Pod koniec lat 60. pierwsze pokolenie węgierskich kardiologów (Árva, Lónyay, Szabó) miało już z sobą szkolenia w Anglii lub USA, przywożąc ze sobą doświadczenie, wiedzę i kontakty. Pozwoliło to na dostosowanie metod do światowego poziomu. Staże zagraniczne odbywały kolejne pokolenia chirurgów (Bodor, Papp, Péterffy, Tomcsányi, Tarr, Horkay, Szabolcs, Bogáts), uzyskując podobne wykształcenie, tak że od lat 80. notuje się stały wzrost liczby wykonywanych zabiegów.

Obecnie ośrodki kardiologiczne na Węgrzech osiągnęły liczbę 600–650 zabiegów na milion mieszkańców, co odpowiada dostępnym danym międzynarodowym w krajach rozwiniętych. W kraju działa 8 ośrodków kardiologicznych: 7 dla dorosłych pacjentów i 1 dziecięcy, w których pracuje ok. 700 osób: 75 kardiologów oraz anestezjologów, perfuzjonistów, instrumentariuszy, pielęgniarki i inni. Do dyspozycji są 22 sale operacyjne, 30 maszyn płuco-serce, 20 urządzeń do kontrpulsacji itd. O rozwój naukowy troszczy się 7 profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych z zespołami, których osiągnięcia można znaleźć w wydawnictwach o międzynarodowym zasięgu.

Tradycyjnie, kongresy Węgierskiego Towarzystwa Kardiologicznego mają tematy wiodące. W tym roku były nimi anestezjologia i intensywne terapie oraz taktyka chirurgiczna w dobie kardiologii interwencyjnej.

Pisząc o Budapeszcie, trudno nie wspomnieć o urzekającym nastroju i urodzie tego historycznego miasta, bez wątpienia jednego z najpiękniejszych w Europie. Dominującą architekturą z II połowy XIX w. nie zakłócają nowoczesne wieżowce, których prawie nie ma (ryc. 3.), a współczesne bu-

dynki są gustownie wpisane w secesyjną sceneryę. Miłe wrażenia potęguje przyjazne nastawienie mieszkańców, szczególnie do nas – Polaków – co również odczułem ja sam.

Na zakończenie kongresu odbyło się uroczyste przyjęcie na pokładzie statku, który płynąc Dunajem, mijał podświetlone zabytki położone na obu brzegach (ryc. 4.).

Bracia Węgrzy, macie wspaniałe miasto!

Zaprosiłem kolegów z Węgier do wzięcia udziału w III Kongresie Polskiego Towarzystwa Kardio-Torakochirurgów we Wrocławiu w maju 2006 r. Wspólnie uznaliśmy, że współpraca środowisk o tak zbliżonych rodowodach połączy przyjemne z pożytecznym.